

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ
А ПРАВДА
ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД
І
ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК I.

ВІННІПЕГ, МАН., ЛИСТОПАД, 1924

ЧИСЛО 8

Свящ. С. В. Савчук.

ХТО ВИНЕН.

РЕЛІГІЙНА БОРОТЬБА.

Між Українцями в Канаді від довшого часу ведеться релігійна боротьба. Ся боротьба поділила Українців на три, а зглядно два табори. До одного табору належать вірні й прихильники Української Православної Церкви, а до другого вірні еп. Будки і вірні російської православної місії. Духовенство й провідники двох послідних груп — греко-католиків і москвофілів — злучили свої сили і стараються знищити Українську Православну Церкву як свого спільного ворога. З огляду, однак, на те, що ніхто чесний і національно свідомий не відважиться оспорювати факту, що російсько-православна місія не має найменшого, ні морального ні історичного права, на існування між українським народом, я вважаю за відповідне не доторкатися в сій статті російської православної місії, тільки греко-католицької церкви, а радше тої церковної організації, яка входить в Канаді за греко-католицьку церкву.

Як вже сказано, між Українцями в Канаді ведеться релігійна боротьба. Ставиться, отже перед нами питання, хто ту боротьбу розпочав і на кого спадає за неї відповідальність?

ПРИЧИНИ БОРОТЬБИ В КАНАДІ.

Важчіші з причин, які викликали сю релігійну боротьбу в Канаді отсі:

1). Піпи — бельгійські і французькі ксьондзи — монахи, які прийнявши грецький обряд, йшли між греко-католиків і своїм, як не ворожим, то що найменше нетактовним і нещирим поведінням супроти самої греко-католицької церкви і її вірних, зрадили проти себе весь український свідоміший елемент.

2). Запис церковних маєтків, а саме церковна інкорпорація, яка, між иншим, не застерігає греко-католицької церкви в Канаді сталого українського єпископа (після її вимог „єпископ для канадійських Русинів” має бути тільки грецького обряду, отже слідуєчим єпископом може бути Француз, Бельгієць, чи Поляк, що прийме греко-католицький обряд), як також віддає церковні маєтки під абсолютну контролю єпископа, який може робити з ними, що хоче. Недавній випадок з льотами під греко-католицьку катедру в Вінніпегу наглядно показує, що противники єпископської інкорпорації були в праві.

3). Примусовий целібат. — Рим завів в греко-католицькій перкви в Канаді примусовий целібат духовенства і народ виступив проти сього остро, бо се противиться грецькому обряду і українським церковно-народним традиціям, як також нарушує загарантовані права і привілеї акту унії греко-католицької церкви з Римом.

4). Політика єпископа. — Єпископ Будка настільки піддався французько-католицьким впливам, що народ підозрівав його о нещирість супроти греко-католицької церкви і її вірних. Він, приміром, видавав (та і тепер видає) греко-католикам римо-католицькі слюбні посвідки, звертався до Французів о грошеву поміч на боротьбу з українськими „націоналістами” (!), та виступав проти просвітно-народних інституцій, які не були записані на його корпорацію.

Повисші факти „Канадійському Українцеві” добре звісні, але він вдає, що нічого про них не знає, вдає, як то кажуть, дурного... В його інтересі і в інтересі тих, кому він служить — Французам, єпископови Будці і його попам — є, щоби вину за безголовля, яке зайшло в греко-католицькій церкві в Канаді зложити на кого иншого. І вибравши вони на те нелюбих їм людей — Саскатунців. Але даремні їх заходи. Народ не діти — обдурити себе не дасть. Ну, тай сама таки доля гірсько закліпа собі з проводирів греко-католицької церкви в Канаді, бо точно в пять років після того, як народ почав масово відступати від греко-католицької церкви в Канаді й приставати до церкви

Української Православної, в Галичині почалася також церковна боротьба, яка дуже нагадує собою початки церковної боротьби в Канаді.

ЦЕРКОВНА БОРОТЬБА В ГАЛИЧИНІ І Ї ПРИЧИНИ.

Хто-ж спричинив церковну боротьбу в Галичині? Нема-ж там ні вінніпегського „Українського Голосу”, ні Кудрика, ні Саскатунців. Спричинили її ті самі, що в Канаді; спричинили самі провідники греко-католицької церкви; спричинила політика Риму супроти „вірних Русинів”.

Причини церковної боротьби в Галичині отсі:

1). Піпи.

2). Примусовий целібат духовенства.

3). Ворожа політика греко-католицького єпископату супроти вірних і страх, зі сторони народа, перед латинізацією і спольщенням.

Як бачимо, причини ті самі, що в Канаді, тільки, що в Канаді була одна причина більше, а саме запис церковних маєтків.

РОБОТА ПІПІВ В ГАЛИЧИНІ.

Явну іскру релігійної боротьби в Галичині кинули піпи — Редемптористи. Кілько їх тепер там є, не знати, але нема сумніву, що число споре. Найважнішу ролю відіграє там звісний нам в Канаді о. Яків. Він появився був тут після війни, але що тут було вже чимало його побратимів, то він пішов до Галичини наvertати тамошних „поган” на правдиву віру — на римо-католицизм, бо, як сказав недавно папа до польських студентів, „не є той повним християнином, хто не є римо-католиком”.

В Галичині поле для місійних подвигів піпів було вже підготоване єпископом Хомишиним. Тому то й о. Яків поманджав просто до него й тішитися там тепер не аби яким довір'ям і лошаною. Він став вірним дорадником і помічником Хомишина в справі заведення примусового целібату. В серпні минувшого року в Станиславові відбулися під провідництвом о. Якова примусові реколекції безжених священників, про котрі читаємо в 46 ч. перемиського „Українського Голосу”, з дня 25 листопада, 1923, ось що:

„У вересні с. р. відбулися в Станиславові примусові реколекції для безжених священників, на які під загрозою суспензії приказано їм всім явитися. Сі „реколекції” мали із реколекціями деще спільну назву, бо в дійсності се були довічні збори, на яких обумовано похід проти... жонатого духовенства, та виляно пілі небли помічів — лайки, вуличних епітетів так питомих станиславському Влаліці до чого ча жать історичне достроїтися заантажовачий до того Редемпторист о. Яків. „Шумелина, полова, сміття, нехай вигубає, я вже ге геацію” — отсе повні любови слова Архипастора, що засипалися обильно в каплюк найсолодшого Серія Хр... Опісля було записано всіх делебів, що „від лінні зривають з жонатим климом рішуче всякі зносини”. Під загрозою суспензії зобов'язано їм вхолити в ломи жонатих священників, давати їм духову поміч, напекати до товариств, заформатися збіжками на національні пілі тай саміх скатати жертви на них. За те є в в'яній зложити т. з. „малій семінар” у якому виховувалиби молодь в лісії „лілей”. Єпископа і виключно сея молодь малоб вестин на теологію... Делебси мають завязати свій клуб, вилавати свій часопис, словом відкастатися від „злого духа”. Такий розпор чиниться в станиславській „шпезі” в хвилі, коли ворог наповзнув свої свої сити „лоби стерти нас з лінні землі. Явна річ, що те все йому на руку. Найважніший час, щоби загаль українського духовенства і ціла суспільність витягнула з того консеквенції.”

Правда, в 49 ч. „Українського Голосу” була помішена „Вілповідь” до Ігнатія Ляхса (також „Українець”) з припоручення єпископа Хомишина, в якій він заперечує немовби то єпископ Хомишин вживав проти жонатих священників таких слів як „шумелина, полова, сміття” і т. ин. й доказує, що о. Яків уділяв також реколекції жонатим священникам і то в двох серіях. Та якби не було, згалавна відповідь до Ляхса справи не зміняє: що більше доказує, що реколекції українським греко-католицьким священникам — жонатим і не-жонатим — уділяє Бельгієць. Се є наглядна наруга над українським греко-католицьким духовенством, бо хіба-ж нема між ними відповідних до сього теологіів і мусять аж з Бельгії спроваджувати?

ТОВАРИСТВО НЕЖОНАТИХ СВЯЩЕНИКІВ.

Нежонаті священники завязали товариство ім. Йосафата Куншевича (що за влучна назва; так і показує ціль товариства) й почали ширити проти жонатого духовенства

свох пропаганду. Перший напад з їх сторони на жонатих священників був в формі анонімної брошури п. з. „Жонатий клир а безженство клиру“ в якій в найпідійшлий спосіб накиненося на жонате духовенство, називаючи його ріжними прізвищами та винуючи його за всякі злидні й неудаці, які лише український нарід коли переживав. Не мож на навіть уявити собі, звідки взялася в жонатих священників станиславівської дієцезії така підлість, щоби так опльовувати родинне життя священників, хоч зі священничого роду вийшли многі найвиднійші українські діячі в Галичині. Через те можна й догадуватися, що сей пашквіль „Жонатий клир а безженство клиру“ вийшов з під пера не українського а якогось бельгійського, або французького піпи.

З появою брошури, „Жонатий клир а безженство клиру“, українські світські й духовні круги заворушилися й почали відбивати напад. Появилися статті й протести так проти брошури, як і проти самої ідеї celibату в „Ділі“, в перемиськім „Українським Голосі“, в „Ниви“ та „Громадським Голосі“.

(Докінчення слідує).

ЖИТТЯ СВЯТОЇ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦІ ВАРВАРИ ЗАСТУПНИЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(Переказала Наталя Ковалівська-Королева).

Майже за двіста років по смерті Христовій народилася на світ Свята Варвара — „прекрасная невіста Господня“.

Народилася вона в головнім місті належного до Римської держави краю — Бітинії. Звалося те місто — Нікодемія, й було воно славне тим, що і в ньому, та й по всій країні Бітинській, були незвичайної краси дівчата. Та й країна та була прекрасна, немов наша Україна. Високі мов намальовані гори, гаї журливі, річки, як срібло блискучі. А на тій землі чудовий зростали й жили, як живі квітки, гожі, стрункі дівчата та гарні, ставні чоловіки.

Коли народилася Варвара, то не довго довелось їй зазнати матерньої ласки: швидко по тому вмерла мати її. Лишилася вона донькою-одиначкою у батька, багатого та пишнього пана Діоскура.

А Діоскур був людиною твердої та впертої вдачі. Міцно вірив він у своїх поганських богів, був до них дуже прихильний, вірно слухався всяких приписів своєї віри й нічим перед нею не поступався.

Коли, по смерті його дружини, лишилася в нього на руках його єдина донька, то й надумав він дати їй як найширшу освіту, виховати її як найкраще, навчити всієї тієї мудрости, що знали тоді найкращі вчителі та мудреці. І, як почало дівчатко піростати, не жалував Діоскур ні грошей, ні клопоту, щоб з самих далеких країн привезти їй найкращих вчителів, про яких широко-далеко розходила слава.

А щоб не перешкаджало їй ніщо та щоб не зазнала його укохана донька жадних турбот, й моглаб успішно переходити науки ріжні, намислив Діоскур вилучити Варвару зо всього світу. Звелів він вибудувати для неї окрему високу вежу і там оселив маленьку дівчинку, сподіваючись що за високі та мішні мури не знайдуть стежки до неї всі ті гидоти, распуста й зіпсованність, що були в той час між людьми Нікодемійськими. Найпаче-ж боявся Діоскур, щоб не дійшли до його доньки вільні думки безвіря, а ще більше, щоб і словом вона не почула про нову віру Християнську, що почала ширитись тоді в Римській державі.

За тих часів поганці покладали Християнську віру за найшкідливішу річ, за найгірший забобон, а всіх прихильників нової віри вважали за найгидчих, найстрашніших злочинців. І тим дужчий був жах поганців перед Християнством, що воно, не зважаючи на всякі заборони та люті кари, невпинно ширилося та розпросторювалось по землі, знаходячи все більше й більше собі прихильників. Особливо-ж багато переходило на віру Христову жіноцтва. І часто траплялося, що не тільки якісь прості жінки, бідного року, а й всіма поважані пані та панночки з найбагатших родин, славних старовинних родів вирікались поганської віри своїх батьків та ставали вірними слугами Христовими. А вже тоді ні кепкування, ні умовлення, ні кари, ні люті тортури не могли нічого вліяти, не помагали повернути їх знову до віри старої, поганської....

Найбільше-ж переходило на віру християнську жіноцтва через те, що дуже недобрі були умови життя жінок того часу. І можна сказати, що чим багатші та заміжнійші були родини, тим гірше в них жилося тогочасним жінкам. Чоловіки провадили распустне життя, п'ячили, зраджували своїм жінкам, часто безневинно їх зневажали, дивилися на них не як на рівних собі, а тільки як на витрашку та забаву. Раз-у-раз перебуваючи поза рідною оселею, в гур-

ті таких же богатих ледарів, вельможні пані гуляли та п'ячили, провадили час в політичних суперечках, розважали себе кінськими бігами та гонами. А жінок своїх тримали вдома, оточених ріжними рабнями. Жінки нудилися від безділля, нарікали на свою долю, бавилися так чи інак, у вільні-ж хвилини провадили довгі розмови зі своїми невільницями.

А невільникам в той час жилося дуже тяжко, як і взагалі живеться не солодко всім тим, кого живосилом позбавлять волі. Ото-ж невільники переважно й переходили до віри Христової, бо знаходили в Христовій науці втіху в своїй біді та стражданнях, бо-ж знали, що за тяжке та трудне їхнє життя на землі чекає їх нагорода та вічний спочинок на тім світі, в раю Господньому, де нема ні панів, ні хлопів, і де кожен матиме по своїх заслугах.

І в тих розмовах зі своїми панями слуги та невільниці й розповідали про науку Христову, і вільно й невільно при вертали тим до нової віри своїх богатих пань, що здебільшого крадькома хрестилися та потаємно приставали до християнства.

Добре знав про се Діоскур і робив усе, що було в його силі, щоб не допустити свою доньку зазнати науки Христової. Оточив він її в тій самотарській вежі всякими роскошами та забавками. Найдорожчі килими, мистецькі мармурові постави, рідкі, розумні книжки, прекрасні образи, дорогоцінні оздобы — все те мала молода дівчина. А служило їй чимало навмисне до неї приставлених слуг, певних та надійних, на яких Діоскур міг сміливо покладатись, що вони нічого не повідають його дитині про небезпечну науку. Був він спокійний і за те, що нічого вона не довідається й від однолітків та подружок, бо-ж сиділа вона завжди самотно в своїй вежі, за міцними мурами, й не мала жадного товариства. А на вчителів тим більше міг покладатись старий батько, бо-ж вибирав він їх сам та й платив їм великі гроші.

Та тільки-ж кінськ-кінцем вийшло воро все не так, як сподівався багатир Діоскур. Правда наука Христова наїшла собі стежку й до молодой, недоторканой душі красуні Варвари.

За тих часів поміж найславнішими вченими самою мудрою та визначною людиною вважався один, на імя Ориген. Був він християнин. Тільки, як великий мрійник, не всю науку Христову приймав він так, як переказали їй людям святі Апостоли. Де-що висвітлював Ориген по своєму, в супереч тому, як навчала Свята Церква. Тим-то християне толішнього часу не визнавали Оригена за свого брата й спільника. Та Оригенови було байдуже, що про нього думали люде; він цікавився більше наукою, як людьми.

І от, прочувши про його вченість, і запросив його Діоскур за навчителя до своєї доньки. Інші перекази повідають, що однак Ориген сам до Варвари не поїхав, а післав натомість свого ученика Валента, який і вчив Варвару ріжних наук. Але-ж дівчина була знайома й з самим Оригеном та листувалася з ним.

Минали роки, як пробігає в річці вода. З маленької дівчинки виросла Варвара стрункою дівчиною, стала незвичайною красунею, тихою, лагідною, розумною та освіченою. Тільки чим дужче вона зростала та ще більше набиралася розуму, то все дужче непокоїли її ріжні думки. Хоч і не знала вона живого життя, що точилося довкола неї, але-ж з книг, зі слів учителів, з оповідань невільників бачила вона, що панує в світі неправда та неволя, що живуть люде недобре, не по Божому.

Теплими чудовими ночами виходила вона на рівний дах своєї вежі, зроблений, як проталина в саду, заставлений деревами, обсаджений квітками, — сідала там, немов у роскішньому садку, дивилася на посріблений місяцем краєвид, — і мріяла, і міркувала. Нічим і ніколи не стурбована, довго-довго думала молода красуня і про білий Божий світ, і про вічність землі та неба, і про Того, Хто так розумно й доречно створив всю сю величню красу, оживив її істотами ріжними, дав життя людині... Думала — й не находила вона правдивої відповіді на всякі питання, що повставали в її мудрій голові. Бо все те, що чула вона від своїх вчителів-поганців, все те, що вчитала по їхніх книгах, — не задовольняло її, не заспокоювало її серця. А не задовольняло через те, бо бачила вона, як всі ці вчені та мудреці говорять неоднаково, як всі вони один з одним сперечаються, як один вважав за брехню та помилку те, що інший визнавав за найвищу правду.

І коли згадувала вона оповідання про стародавніх богів та героїв, — так само бачила, що й там нема правди. Бо-ж боги ті надто вже були подібні до звичайних людей. А хоч оповідалось про їхню надлюдську силу та могутність, однак мали вони всі людські хибі та вади; часом то й просто були нікчемністю, що не то що смертельним людям, а навіть самі собі не могли дати ради. Вони то гнівалися, то билися поміж собою, то заздрили одно одному,

робили всілякі капости, крали один у другого жінок, любили смачно попоїсти та погуляти. Які-ж то, справді, були боги, чим же вони ріжнилися від тогочасних, зіпсованих людей, як же можна було шанувати таких богів, визнавати їх за вищих, святих істот?!...

І перестала Варвара вірити в тих богів поганських... Її ніжна, чиста душа відвернулася від них, гидувала ними. Якийсь таємничий, внутрішній голос говорив їй, що повинен бути в світі інший Бог, всемогутній, справедливий, добрий, непомильний, мудрий. Той, що створив увесь сей прекрасний світ...

І так невідомо почала Варвара линути душею до сього, ще невідомого їй, Бога, почала вона дошукуватись Його своїм чистим дівочим серцем. Напевне питалася вона й великого вченого Оригена, а той відповідав на її допитливі листи, помалу відтуляв перед її очима запону, зза якої сяяло Світло Вічної Правди, що проходило в саму душу самотньої дівчини. І її дужий розум приймав тільки саму святую правду, не затемнювався зайвими міркуваннями Оригеновими...

Коли стала Варвара на порі, розійшлася довкола слава про її чудову красу та бистрий розум. От і почали навперебій сватати її парубки. А були між ними юнаки з найкращих, найбагатших та найславніших родин.

Дуже все те тишило старого Діоскура. Довго він перебирав ними, аж поки, нарешті, не спинився на одному юнакові, якого визнавав за найкращу пару для своєї доньки. Пішов він до її вежі та й почав умовляти, щоб вона стала до шлюбу. Та несподівано стрінув рішучу відмову: Варвара й слухати не схотіла про дружину, а сказала, що ніколи заміж не піде.

Звісно, батько посміявся з сих доньчиних слів та й вирішив, що вона ще надто молода, має час почекати. До того-ж дівча увесь час жило собі в самотині, крім вчителів та слуг нікого не бачило, отож, мовляв, воно й соромиться та лякається, бо не прийшов ще на нього час.

І не чіплявся він до неї, дав їй волю.

Якось одного разу, вибираючись по справах в далеку подорож, зайшов Діоскур знову до дочки й, прощаючись, питається її, чи не має вона якогось бажання? Може кортить її чогось такого, що вона ще не має?

От Варвара й попрохала тата, щоб звелів він зробити для неї у вежі нову купальню. Звісно, Діоскур радо вволив доньчину волю й наказав збудувати для Варвари пишну, мармурову купіль.

У багатих людей того часу купелі робилися в підлозі, як великі водозбори. Викладали їх різнобарвним мармуром з усіякими візерунками. Ото-ж, коли принесли Варварі взірці на вибір, то вона жадного не вибрала, а накреслила сама малюнок. Був же то малюнок великого хреста.

(Докінчення слідує).

РЕЛІГІЙНИЙ РУХ НА УКРАЇНІ.

Львівське „Діло“ помістило в 164 ч. з 27 липня, 1924, поважну статтю про релігійний рух на Україні, яку наводимо понизше в цілости. Стаття має велике значіння а то хочби тому, що появилася в найповажнішому часопису та одиниці українським дневнику в Галичині.

Православна церква і релігія були в історії українського народу довгі часи тим центром, біля якого об'єднувалися всі важніші прояви ідейного та державного життя українського народу. Українська церква історично все була автокефальною і незалежною з київським митрополитом на чолі. 1654 рік, що має переломове значіння в українській історії, приддав собі сю вагу і в українській церкві. Від того часу починаються московські зазіхання на незалежність української церкви. А проте довгі часи українська церква боролася успішно з тими московськими тенденціями, навіть після акту цілковитої уніфікації України з Росією, яку провела в життя Катерина II.

З кінцем 18 і на початку 19 віків Петербург переводив дуже жорстоку та немилосерну денационалізаційну політику. На Україну призначувало виключно Москалів єпископами і митрополитами, духовні школи русифіковано, а національно свідоме українське духовенство переслідували та висилали поза межі України.

Не зважаючи на се, між українським духовенством і народом жили традиції своєї національної церкви. Се найкраще показала революція. Перші революційні українські уряди не звертали уваги на церковні справи. Вони вважали, що се справа виключно самих вірних.

Український автокефальний рух починає тоді родитися стихійно, без ніякої спонуки і без піддержки національних урядів. Над відродженням української церкви працюють Українська Національна Церковна Рада і Кирило-Методієвське братство. На чолі сього руху стає Українець, єпископ

Олексій, б. ректор Духовної Академії. Починається велика праця для підготовки Всеукраїнського Церковного Собору, на якому має бути проголошена автокефалія української церкви. На жаль, собор припадає саме на гетьманські часи, коли переважали русифікаційні та „єдиноділімські“ тенденції. На самому соборі переходить ініціатива в руки відомих русификаторів Антонія і Евлогія, які старалися догодити московському патріярхові.

За уряду Директорії постанови сього Собору анулюється і призначається новий речинець для скликання нового собору, а рівночасно проголошується автокефалію української православної церкви окремим законом.

Україну хутко опанували большевики, що відділили цілком церкву від держави і автокефалію української церкви проведено в життя вже за большевиків, виключно силами та ініціативою самих віруючих Українців. Сам рух почався під большевиками з українзації богослуження. Через неї оживився обряд і дух православ'я. Перші початки на тому полі зроблено в Києві. За ним пішли Полтава, Чернігів, Кам'янець, Вінниця і інші. Всі важніші церкви по всіх більших центрах України опинилися в руках українських патріотів. Українзація пішла далі стихійно по всій Україні. На порядок прийшла справа канонічної організації руху. Українська Церковна Рада приступила до створення свого Єпископату і при загальній допомозі вірних, кількох єпископів Українців і частини свідомого духовенства такий єпископат висвячено і утворено. На чолі православної української церкви поставила українська православна громада митрополита **Василя Липківського**, горячого проповідника і борця за Україну ще з царських часів. Український митрополит — се один із видатніших богословів давньої російської церкви. Він оточив себе самими свідомими національно єпископами, яких попризначував до всіх губерній України.

У сучасний момент українська церква може вважати свою першу початкову організацію скінченою. В її складі є 30 єпископів, тисячі священників і мільони вірних. На чолі церкви стоїть крім митрополита Всеукраїнська церковна Рада в Києві, що являється дорадним органом митрополита. Найвищим церковним органом являється Всеукраїнський церковний Собор. При кожному єпископі є церковні Ради з дорадним голосом.

Спочатку большевики не звертали уваги на сей рух, але хутко отямилися і почали його завзято переслідувати, як захист українського націоналізму, отже по їхньому переконанню і контрреволюції. Вони арештували митрополита і голову церковної Ради Володимира Чехівського, а самі почали помагати на Україні „живій церкві“. Та спинити зріст автокефальної української церкви їм не удалося і вони примушені були звільнити з в'язниці митрополита та Чехівського після піврічного арешту. Московський патріарх Тихон, поєднавшись з большевиками, московським звичаєм прокляв українську автокефальну церкву та її діячів духовних і світських. Та й се не підірвало авторитету і зросту церкви.

Сього року, в зимі, український митрополит В. Липківський взявся за візитацію своєї церкви. Митрополит сів на селянські санки і поїхав до найблизчого села, а відтак до другого, третього, і так по всій Україні. І коли давніше, в часі таких візитаційних поїздок впроваджувано в рух весь адміністративний апарат, населення зганяла до церков поліція, то тепер відбувається се скромно, а народ стихійно сходиться тисячами до тих місцевостей, де знаходиться митрополит, виключно на те, щоби побачити свого многострадального митрополита, зложити йому поклін та почути його проповіді. І так у неділю „Блудного Сина“ доїхав митрополит до Вінниці. Весь собор і сумешні площі та вулиці були залиті народом і всі з вірою та подивом ловили незабутні слова старенького сивобородого митрополита: „Нема в теперішньому життю більшого добра над любов до батьківщини, любов до тої нещасної України, яка так важко страдає з вини її власних, негідних і блудних дітей“.

(Подано за проф. К. Мацієвичом).

СЛОВА МУДРОСТИ.

Ми повинні дякувати тим, які показують нам наші недостачі. Хоч від того наші недостачі не зникають, однакж коли вони нам стануть звісні, тоді зачинають вони тревожити нашу душу, не дають заснути совісті і ми поволи стараємося від них увільнитися.

Овочі ваших вчинків оцінять інші люде. Ви старайтеся головно о те, щоби ваше серце було чисте і правдиве.

Чим тяжший буває хрест, який несуть люде, тим сильніша їх віра.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК“
орган Української Православної Церкви в Канаді.
Виходить щомісяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Orthodox Church of Canada,
Published Monthly,
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
379 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

ПРОТЕСТАНТИ ДУМАЮТЬ ЗАВОДИТИ В СЕБЕ НАНОВО РЕЛІГІЙНІ ОБРЯДИ.

Протестанти не тільки що самі в більшій частині закинули всякі релігійні обряди, але вговорюють також в непротестантів, щоби йшли їх слідами. Дотепер релігійні церемонії непротестантських церков звали вони звичайно **забобонами** — а всякі забобони, мовляв, непотрібні, грішні супроти Бога і супроти людського здорового розуму.

Та ціле нещастя в тім, що людська балачка — се одна річ, а життя — друга. Недокучила людям звичайна вбита, випробована стара прадідна дорога, отже лишають її і зачинають шукати іншої і йдуть, куда попало. Та минає час і люде по довгих блуканнях вертають назад на ту дорогу, яку покинули.

Протестантський священик др. В. Й. Давсон, з Ньюарку, Н. Дж., помістив в „Сенчюрі Мегазін“ статтю, в якій доказує, що протестанти поступили нерозумно, коли покидали церемонії і тепер треба назад церемонії до церков впроваджувати.

Давсон доказує, що в релігійнім життю ходить не о те, чи хтось має християнську, чи поганську релігію, але о те, чи хтось має взагалі релігію, або не має ніякої. Властива пропасть лежить між матеріалістом, який не признає духового світа і спіритуалістом, яким вірять в світ духовий. Коли хтось не вірять в світ духовий, то не може бути ні добрим християнином, ні добрим буддистом.

Чоловікові вроджене почуте чогось вищого, глибокого, невиясненого, загадочного. Чого не розуміє і не може признавати його розум, те відчуває його душа. Основою релігії є почуття, є стремління до чогось взнеслого, ідеального, нерозгаданого. Таємничість (містерія), тайна є душею релігії.

Давсон оповідає, що він придивлявся католицькому та квейкерському богослуженню і бачив такий побожний настрій, якого нема в протестантів.

— Я бачив сотки людей різних кляс, — каже Давсон про католиків, — що схилили голови в поражаючій мовчанці. Не було ні музики, ні промов — лише перед освітленим престолом священик молився по латинськи, а його слів даліше і так не можна було розрізнити. Однакж побожний настрій вірних був великий. Що-ж їх настроювало? Почуття пошани перед тим, що вони вважали божественною тайною.

Подібне Давсон бачив і в Квейкерів*).

Даліше Давсон виводить, що богослуження повинно мати за ціль викликати в людей релігійний глибокий настрій. Коли люде на богослуженню не відчувають присутності Бога, тоді їх молитва не є молитвою і релігія не є релігією.

Протестантизм нагадує з'організований протест — каже Давсон. Протестанти виступили проти релігійних містерій, які перемінилися в забобони (очевидно на їх міру!) і повіривали бурян разом з пшеницею. Протестантизм став проти всякої містерії (обрядів, церемоній, загалом того, чому люде надають прикмету божественності). Даліше протестантизм зашпечив в людей поняття, що погань і побожність собі дуже близькі. Але тепер приходить час зло направити, бо:

— Убогим знавцем історії і людської природи є той, — каже Давсон, — хто не знає, що людське серце при молитві бажає божественної таємничості; воно не вдовольняється святинею, що більше подібна на дім для людських сходив, ніж на Дім Божий і пробукот вічності.

На кінці Давсон отверто закликає протестантів до

*) Квейкери — секта осгована Д. Факсом коло 1650 року. Квейкери відбувають молитвенні сходи (богослуження) часто в повній мовчанці; виступають проти моди в одежі, проти музики, танців і т. п. Секта найсильніша нині в Пенсильванії.

відновлення релігійно-обрядових і богослужбних форм. Він каже:

— Ся стаття є закликом до привернення містерій в формах богослуження. Се залик до привернення духового життя, до почуття дійсної пошани, до того, що викликає почуття спільності з Богом і в тим невидимим світом, перед яким клонимосся. Правда, я не розумію тут католицької виставності, ані квейкерської мовчанки, але я питаю, чи нема посередної дороги, якою можна би ужити весь засіб краси при нашім богослуженню? Чи не можна би наблизитися більше до Бога без голосних закликів?... Можемо з'організуватись в чинники божої ласки, замість робити з наших церков машини для здобування і видавання грошей. Можемо викинути підвищення для бесідників і на його місце поставити престіл. Можемо залишити тані і простацькі способи, якими заманюєть (на релігійні сходи) випадкових слухачів, що в душі сміються з тих самих способів, якими їх заманено. Покладімо натиск на способи духової сили і поставмо знов на наших церквах старинний напис, що кличе до правдивої побожності: „В сім місци Бог перебуває. Не є воно нічим іншим, як Домом Божим і воротами небесними“.

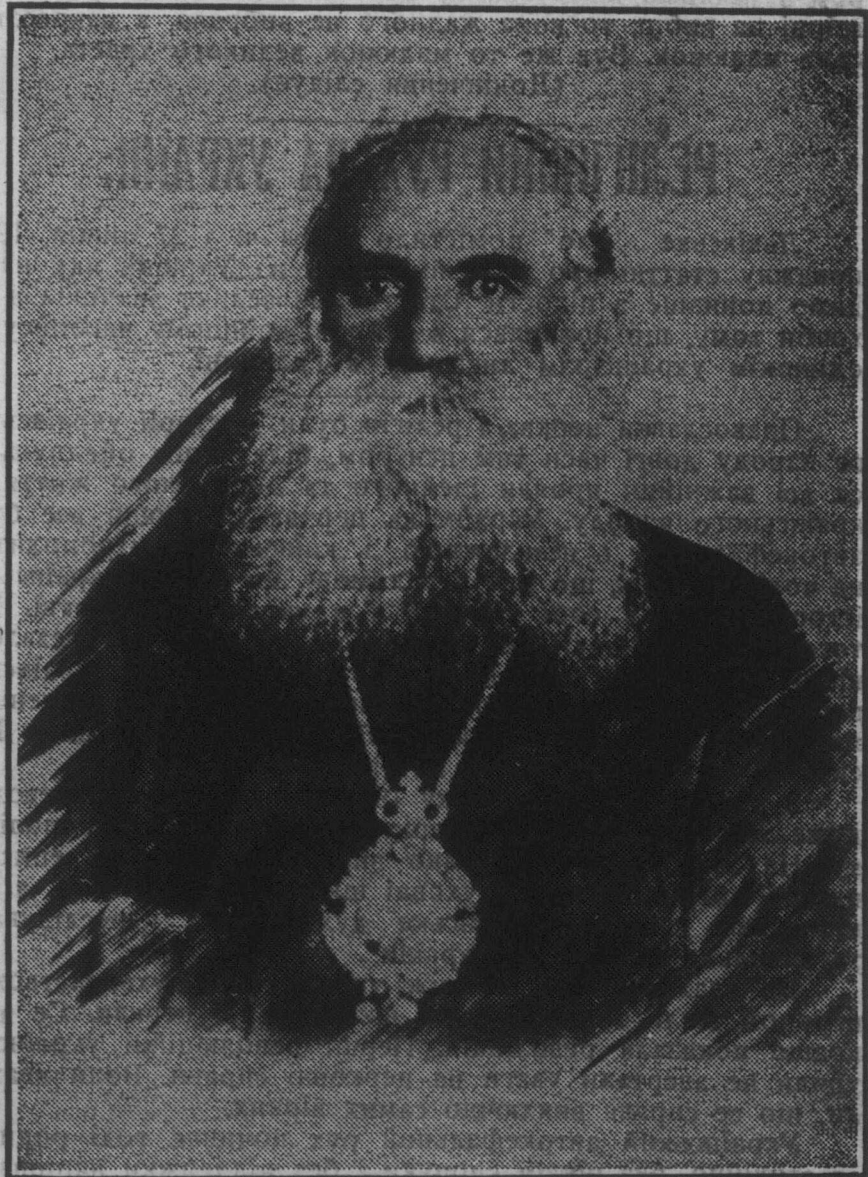
Коли звести сказане до вузких висновків, то вийде таке:

1. Протестантизм пішов невластивою дорогою.
2. Він назвав релігійні обряди і церемонії забобонами противними Богу і покидав їх.
3. Він переконував усіх поза собою, що треба йти його слідами, бо він йде божою дорогою.
4. Він уважав себе кращим і Богу милішим, ніж других.
5. Але минав час і життя показало, що протестантизм дурило і себе і других.
6. Життя показало, що він нищив річі, які є чинниками релігійного духа і так сам віддалявся від Бога і других відводив.
7. Життя примушує його признатись до помилки і вертати назад до того, що покинув, що осудив і перед людьми обезцінив.

Звичайно такий поворот не може бути наглий. Тут і ніяковість перед світом; тут брак відваги багатьом сказати собі і другим правду в очи; тут і неможливість звернути думку загалу в ту сторону, яку робилося всім ненависною. Однакж подібні думки серед протестантського світа чути щораз частіше, а се знак, що думка набирає сили.

Так людська загорілість робить собі жарти з людей! А для нас з того зрозуміла наука.

Добрі люде помагають один одному, навіть не помічаючи того; а недобрі навмисне перешкаджають один одному.
Хінська приповідка.

ІХ ВИСОКО-ПРЕОСВЯЩЕНСТВО ВАСИЛЬ ЛИПКІВСЬКИЙ,
МИТРОПОЛИТ ВСЕЇ УКРАЇНИ.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНЬСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

IX. ПРАВОСЛАВНІ УКРАЇНЦІ В КАНАДІ.

Весь сей час йшла мова про Українців греко-католиків, а тепер черга на Українців православних, котрі заїхали до Канади майже виключно з Буковини.

Вони, так як й уніати, ставили церкви вже в перших роках імміграції і очікували з Буковини своїх священників, котрих, після їх розуміння, мав прислати черновецький євладика. Та вони не приїздили і „серафимщина“ а за нею і презбитеріанізм знайшли собі між православними чимале поле. Правда, приймали їх люде—головно презбитеріанізм—лиш в дуже крайних случаях, бо Буковинці не проявляли такої охоти до „реформи“, як Галичане. Все-ж таки, ще й тепер відома мені буковинська громада в якій „попуе“ один з первісних „серафимців“ — фармер без жадної освіти. Здавалосьби, що Українцям з Буковини тяжше накинута щось нового, як Галичанам, та за те довше воно між ними держиться.

Як лиш буковинські емігранти добре в Канаді осілися і дещо доробилися, то російська православна місія в Північній Америці почала висилати до них своїх священників — монахів — на початку десь-не-десь, а там все більше й більше, аж доки ті остаточно не здобули для російської місії чи не кождо буковинську громаду. Правда, народ не міг в початках до них привикнути, бо не розумів їх мови, вдоволявся тільки тим, що мав православних, хоч не своїх рідних, священників, котрі носили бороди (для простого люду найважніша ознака православ'я священника), так як в старім краю і, поминувши чужу мову, відправляли богослуження менше-більше так, як відправляв священник в ріднім селі. Все-ж таки не треба подумати, що народ приймав їх з отвертими раменами. Ні, він довго вагався, довго інстинктивно, як вже не свідомо, відтручував від себе непрошених гостей і аж вкінці, побачивши, що иншого виходу немає, погодився з судьбою.

Не зашкодить мимоходом згадати, що якби були в Канаді на початках еміграції, щирі, жонаті священники греко-католицькі, то чимало православних, під напором обставин, булиб перейшли поступово під покров греко-католицької церкви, бо місцями иншого виходу для них не було. Галичане і Буковинці осідали в сусідстві, жили по братньому, кликали одні других за кумів і заключували подружжя, так, що з часом в деяких місцевостях майже цілковито зникла була релігійна різниця і витворилася була між людьми свідомість, що Буковинці і Галичане се один народ, одної матері діти. Але лихий не спить. Як лиш з'явилися між Галичанам піпи, так сей час почали різнитися народ. Вони не дозволяли греко-католикам сходитися з православними навіть на товариських забавах; не дозволяли йти одним до других в куми, та остро закликали заключати мішані подружжя, бо православні — схизматики — гірш поган, гірш чортів! Сей факт також немало причинився до того, що православні Українці були вкінці примушені без застереження приймати московських попів.

Цікаві річі можна тепер про перших московських батюшок почути. Оповідаючи про них, люде часто називають їх „медведями“ а то за їх неохайність, отяжілість і неурегульований заріст, а вкінці таки за саме поведення між людьми. Всі вони були без висшої освіти, а коли з'являлися між людьми, то давали собі повну волю — пили до безтями, лаяли як на ринку, жартували грубо. Розказують, що в місцевості К. російський батюшка все носив в кишені горівку і ковбасу, а одного разу при барі (бо й туди заходив) так розходився, що за одним ударом кулака розторощив двері. Кажуть, що треба було чять люде, щоби успокоїти та на двір винести „смирненого“ слугу Божого.

Щоби здобути більший вплив між православними Українцями, російська місія взялася з часом на спосіб. Вона поробила своїми священниками велике число москвофілів (кацапів) з Галичини й Буковини і засадила ними буковинські парохії. Сі кацапські батюшки, помимо низької освіти, в чому вони нічим не різнилися від „серафимців“, та помимо рідних брудних приватних історій, мали між людьми більший успіх, чим їх побратими Москалі. Вони говорили до людей їхньою мовою, жили троха пристойнійше, чим їх попередники та довше перебували на отнім місці. Але в однім нічим не різнилися від Москалів, а

саме в поширюванні ідеї „єдиної неділимої Росії“. Пару років підступної роботи зі сторони кацапів і російська місія запустила глибоко свої коріння на українським православним полі. Народ з часом так призвичаївся до московської вимови в богослуженні і так звик до московської мови в церкві, що вкінці увірив, що одинокою правдивою православною церквою є церква московська і єдиноким правдивим владикою є владика московський. В їх роботі кацапам помагала москвофільська преса. Вона заодно голосила про „адін язик, адін народ“, висмівала все, що українське і в крайній спосіб деморалізувала народ.

Як примір, вистарчить навести „Русській Народ“, котрий виходив в Вінніпегу й коло котрого гуртувалися батюшки-кацапи. Його головним дописувателем через довгий час був звісний П. Божик, родом з Буковини, який в найгідкійший спосіб опльовував українську мову, літературу й історію, а довершив те все ославленням „Акафистом до України“, пашквілем повним найогиднішою лайки на Україну, зібраною на взір Акафисту. Сей самий П. Божик окликав себе пізнійше Українцем і видавав (кажуть, що коштом католиків) „Буковину“, яка все таки служила російській місії і в лютий спосіб накидалася на Українську Православну Церкву, помимо того, що в часі її відродження в 1918-19 рр. Божик заявився був за нею. Та полігична й релігійна „мандрівка“ П. Божика на тім не скінчилася. Дня 3 серпня б. р. він перейшов на унію, а куда „пмандрює“ дальше, покаже будучність.

X. ПЕРЕЛОМОВИЙ РІК.

Рік 1918 в історії канадійських Українців буде памятною з того, що в нім пороблено перші дефінітивні кроки до збудовання Української Православної Церкви в Канаді. Щоби читач міг легше зрозуміти хід подій на церковно народнім полі від 1918 року, то треба йому памятати на все те, що було сказано дотепер, а саме:

На передодні засновання Української Православної Церкви в Канаді, український загальний був поділений, відносно церковного питання, загално беручи на три групи. До першої належали всі греко-католики, а радше, всі „практикуючі“ греко-католики, котрі без протесту приймали все те, що накидав їм єпископ і піпи. До другої належали православні, які находилися під духовною опікою російської місії, а до третьої поступова світська інтелігенція, як учителі і студенти, та свідоміші фармери й робітники, котрі, хоч на ділі були релігійні, стояли осторонь від обох церков, бо не годилися з тими порядками, які в них існували. Ся трета група, на чолі з поступовою пресою, остро виступала проти надужиття, яких допускалися проводирі обох церков, і була окликана єпископом Будкою і його піпами „безбожниками“, „атеїстами“, „націоналістами“ і т. п.

Щодо церкви греко-католицької, а зглядно її управи, то в ній являлися такі недостачі:

1). **Целібат.** Рим завів примусову безженність греко-католицького духовенства, а се противить і греко-католицькому обрядові і церковно-народним традиціям та самій угоді дотично унії.

2). **Піпи.** Українські громади були обслуговані французькими і бельгійськими місіонарями, які приймали грецький обряд тимчасово з ціллю латиншити греко-католиків. Всупереч своїм обіцянкам, єпископ Будка не тільки, що не віддалив тих піпів, яких застав, але приймав ще і нових і давав їм рідні привілеї, які йшли всупереч народним інтересам.

3). **Українські священники.** Число українських священників було недостаточне, а до того не всі вони відповідали свому покликанню. Внаслідок целібату часто траплялися погані історії, які компромітували український загаль перед чужинцями і відтручували нарід від церкви.

4). **Запис церковних маєтків.** Єпископ примушував громади записувати церковні маєтки на його корпорацію, в міру чого церковні маєтки ставали власністю єпископа, а не тих, котрі їх придбали.

5). **Народність єпископа.** Народність слідуєчих єпископів не є запевнена; так як справи стоять тепер, то слідуєчим греко-католицьким єпископом в Канаді може бути Француз, Бельгієць або й Поляк, щоби був тільки греко-католицького обряду. Крім того, греко-католицький єпископ в Канаді є тільки єпископом-місіонарем, без дієцезії, і Рим може відкликати його будьколи, а греко-католицьку церкву віддати під юрисдикцію римо-католицьких єпископів.

6). **Чужий вплив і контролю.** Завідування справами греко-католицької церкви велося під строгою контролею французької римо-католицької церкви (що робиться і тепер) всупереч народній волі.

7). **Клерикалізм.** Єпископ Будка і його священники старалися захопити під свою контролю народно-просвітні інституції, як бурси, інститути, народні доми, читальні і ин., збудовані народом, за народні гроші.

8). **Нехристиянське поведіння.** Єпископ Будка і його священники поводитися в не-християнський і середовічний спосіб з тими, котрі були членами, або прихильниками народних інституцій, що не піддалися під їх контролю; і відказувалися їх сповідати, хрестити і хоронити, і взагалі давати їм будь яку духовну обслугу.

9). **Народно-просвітна і церковно-релігійна робота.** В наслідок сього всього розвій народно-просвітної і церковно-релігійної роботи був загрожений, бо бачучи зле поступовання своїх проводирів, нарід почав зневірюватися й ставати байдужим до всього.

А щодо положення православних Українців, то вистарчить пригадати, що вони знаходилися під духовною окупацією російської місії, котра затроювала в них до послідного національні почування і як не москвічила їх цілковито; те робила їх байдужими на всі національно-просвітні справи.

В наслідок сього всього передові світські люде були примушені шукати способу, в який можнаби злучити всіх канадійських Українців в одно і не дозволити чужинцям використовувати їх релігійних почувань на славу і користь Риму і Москви. Такий спосіб знайшовся а саме, збудовання Української Православної Церкви.

(Дальше буде).

ПЕРЕДСМЕРТНА БЕСІДА СОКРАТА О СМЕРТИ.

ХТО БУВ СОКРАТ.

Грецький мумдрець, Сократ, родився в Атенах 469 р. перед Христом, а вмер 399 року*). Здобув тодішнє шкільне виховання, однакж ремеслом його життя було різбарство — виробляв всякі статуї (фігури).

Однакж в нім переважала инша сила — моральна сила і він ціле життя інтересувався такими питаннями, як правда і неправда, чеснота і гріх, добро і зло.

Сократ належить до філософів-моралістів — він в цілім своїм життю прислухувався пильно до свого внутрішнього почуття, до голосу своєї совісті і робив те, що совість йому говорила. Він настілько звертав уваги на голос совісті, що уважав сей внутрішній голос немов окремим духом, або тим, що християне можуть звати ангелом хоронителем.

Роздумуючи над тим, як би люде повинні жити, він проповідував людям свої думки і говорив кождому правду в очи.

Така отвертість зробила йому багато ворогів і ті оскаржили його о видумані злочини і його засуджено на смерть через отроєння.

Сократ міг уникнути смерти, бо його приятелі хотіли його викрасти з тюрми, однакж він на се не згодив ся. Смерть прийняв спокійно, а навіть випив отрую скорше, ніж було призначено, бо казав, що вмерти годину скорше, чи пізнійше, се однаково.

Як незвичайним чоловіком був Сократ в життю, так незвичайною була і його смерть, а властиво послідний час перед смертю. Коли прийшли до нього його приятелі, він успокоював їх і довго говорив про важні життєві справи. Коли хтось з присутних зауважив, що Сократ за невинне вмирає, мудрець сказав: „А хіба краще було би вмирати за винне? Се-ж і добре за невинне вмирати“. А на питання: „Чи не страшно тобі, Сократе, вмирати?“ — відповів Сократ: „Ні! В молодости я старався чесно жити, а в старости чесно вмирати“.

Понизше маємо уривок з тої передсмертної розмови Сократа з його приятелями і тут ми бачимо той глибокий розум і спокій, з яким мудрець жив ціле життя і який не опустив його і тоді, коли кінець життя був так близько.

ЧИ СМЕРТЬ Є НЕЩАСТЯМ?

О, ви други мої, з якими приходиться мені розставатися — говори Сократ до своїх приятелів — нім прийде хвиля, коли треба буде вмирати, я хочу поговорити з вами про те, що сталося. Послухайте отже, поки нам лишає ся час на розмову.

Ви други мої і я хотів би пояснити вам значіння тої хвилі яку я переживаю. О, мої судді (бо так могу вас справедливо звати), хочу я вам оповісти про ті надзвичайні обставини, що склалися.

Дотепер знаний мені внутрішній голос, що зо мною

*) Літа перед Христом рахуються назад, отже кажемо: родився хтось в 120-го року, а вмер 60-го, значить — жив 60 літ.

живе, безнастанно противився мені, коли я ступав на злу дорогу, або помилявся в якій справі. Тепер же, як бачите, зустріло мене послідне і найбільше лихо, однакж той внутрішній голос не противився мені — ані коли я виходив з дому ранком, ані коли я говорив; голос той не зупиняв мене, хоч нерав давнійше зупиняв мене серед бесіди. Тепер же почуття моє не противилось мені ані в бесіді, ані в роботі, яка вязалася з тим, що сталося.

Як же се пояснити? Се я вам скажу. Мовчанку мого почуття я вважаю великим доказом, що те, що зустріло мене, є добром. Се є також доказом, що милиться той, хто смерть уважає лихом.

Я певний, що голос, який всюда мене остерігав, коли мене могло здібати лихо, був би заговорив і тепер, колиб мені мало статися зло, а не добро.

Застановімося ще з иншого боку, щоби побачити, чи смерть не є добром. Перед нами є два припущення — або смерть є станом неістновання, або, як кажуть, смерть є лише переміню, переходом душі з одного світа до другого.

Коли припустимо, що смерть є станом, де нема жадної свідомости; коли скажемо, що вона є сном, який не знає навіть сонних привидів, тоді смерть буде для нас лише незмірно великим зиском. Нехай би чоловік пригадав собі таку спокійну ніч, коли жадні привиди не переривали йому спокійного сну, і нехай порівняв би таку ніч з иншими днями і ночами життя — що сказав би він тоді? Чи не була би та одна ніч для нього щасливішою, ніж всі инші дні і ночі його життя? Думаю, що не тільки звичайний чоловік, але і могучий цар не багато знайшов би хвиль, що рівналисяб щастям такому глибокому снові одної спокійної ночі.

Чого чоловік не дав би, щоби побачити провідників Троянської війни; або Одисея, або Сизифа, або багатьох инших чоловіків і женщин*). Яка велика втіха булаби говорити з ними і їх випитувати! — бо на другім світі чоловіка не давали би на смерть за ставлення питань, певно, що ні. Вони там не тільки щасливіші, але також безсмертні.

Для того нехай смерть вас не лякає, бо знайте, що доброму чоловікови зло не станеть ані в сім життю, ані по смерті. Добрих людеї боги не забудуть**), ані не думаю, що те, що сталося зо мною сталося припадково. Я бачу ясно, що вмерти і так освободитися, є для мене добром і тому моє почуття не давало мені жадного знаку.

Тут також лежить причина, що я не гніваюсь ані на своїх суддів, ані свідків. Вони не зробили мені жадного лиха, хоч що правда — вони не бажали мені добра. І хіба за те послідне я могу зробити їм легкий докір.

Остаєся для мене просити вас о одну справу. Коли мої сини підростуть, я прошу вас, други мої, карати їх, коли буде потрібно. Як я дорікав вам, так ви дорікайте їм, коли вони будуть дбати більше за маєток, як за чесне життя. Або коли будуть уважати себе чимсь великим, коли в дійсности великими не будуть, тоді ви їх не жалійте, як я не жалів вас. Колиж ви се зробите, то віддайте мені і моїм синам по заслугі.

Година мого відходу наспіла і ми розходимося — я йду дорогою смерти, ви дорогою життя. Але що ліпше — Бог лише знає.

*) Сократ пригадає визначні особи, які він знає з історії і які його інтересували, яких він поважав, як людеї праведних та розумних.

**) Греки вірили тоді в більше богів, отже Сократ говорить про них тут в числі многім.

„Геть Рим! Геть Целібат“ — Кричить 'Народ.

„Народне Слово“ з Питсбургу, Па., подає слідуюче донесення зі Львова з датою 25 жовтня:

В українській греко-католицькій церкві в Східній Галичині виринув неаби який рух. Він готовий розділити на дві частини: на греко-католицьку і на українську автокефальну, православну.

Сей рух викликали митрополит Шептицький та єпископи Коциловський і Хомишин, котрі завели примусовий целібат для українських греко-католицьких священників.

Старші українські греко-католицькі священники не годяться з політикою митро-

полита Шептицького, єпископів Коциловського, та Хомишина, бо вона веде на польщення український нарід, тому тішли в нарід і остро її на вічах осуджують.

За сими священниками стали чотири п'ятих українського народу, і майже вся інтелігенція. Віча відбуваються дуже бурливі. „Геть Рим! Геть целібат!“ кричить розлучений нарід.

Нарід бачить, що Рим і митрополит Шептицький та єпископи Хомишин і Коциловський хотять його завести на бездоріжжя і, ще як ніколи, протестує. Вневловзі почуєте неаби які радісні новини звідси.

Вишенський.

Звіт з 4-го Собору Укр. Прав. Церкви в Канаді. ЯКИЙ ВІДБУВСЯ В ЙОРКТОНІ 16 І 17 ЛИПНЯ, 1924

(Дальше).

(ПОПОЛУДНІШНА СЕСІЯ).

Відчит свящ. К. Кирстюка про Собор Пополуднішня сесія почалася відчитом свящ. К. Кирстюка про церковні Собори. Зміст його в головному такій:

Собор — се слово церковне, слово з старославянської мови. По нашому собор буде збір.

В ріжних часах, коли виринали потреби, збиралися представителі церкви на наради і рішали там про справи, які перед життям стояли. Отже Собори, се були так сказати, парламенти християнства.

Собори були ріжні — загальні, або вселенські і частинні. На Вселенські Собори збиралися представителі цілої церкви, з усіх сторін християнського світа і там рішалися справи, які обов'язували цілу церкву. Частинні, або партикулярні собори відбувалися лише в певних околицях і їх рішення обов'язували лише ту околицю, чи округ, в якій собор відбувався і з якого церковні представителі нараджувалися.

Нинішній наш Собор є також частинний. Він може рішати лише про справи чисто наші, а про інші справи, які можуть дотикати також інших, він рішати не може.

Собори скликалися і скликаються для тих справ, які в даним часі виринують. З того виходить, що Собори повстають в часі і до часу пристосовуються. З того виходить далше, що постанови соборів не є вічні — змінюється життя, змінюються відносини, отже треба нових постанов, бо старі непридатні. В давніх постановках Соборів є багато дечого, на що в нинішнім життю нема місця. Такі постанови віджили свій вік. Вже те саме, що люде час від часу скликають нові собори, показує, що життя висуває нові потреби і домагається їх задоволення.

Дальше свящ. К. перерахував собори в історичнім порядку, додаючи пояснення, вгадав про незгоду між Сходом і Заходом, та ще дещо, вичерпуючи все важливіше, що зі значінням церковних соборів вряже.

Другим бесідником був предсідатель, свящ. Савчук і його темою була історія роботи Української Православної Церкви дотепер, її розвій і труднощі.

В 1920 р. відбувся собор в трох місцях Канади — в Вінніпегу, Саскатуні й Едмонтоні. Було тоді 8 священників і кожний мав 6 до 8 парохій.

Початок 1921 р. приніс труднощі. Відійшов тоді свящ. Герман, пішов Копачук. Лишилися 6 священників і годі було задоволити потреби громади. Розуміється само собою, що шукалося способів для успішного провадження дальшої церковної роботи, але робота йде повільніше, ніж люде хочуть.

Доказом наших старань може бути хочби се, що від 1920 р. доси ми мали 8 соборчиків. Зрозуміло, що з кожним соборчиком втягуться також матеріальні кошти, однак для кожного, хто церковною справою інтересувався, важливіша була почата робота і при наших загальних недостатках, кожний жетувував радо, що міг, для добра церковної справи.

Розуміється, що не обійшлося без того, що вороги жочили, що ми беремо від чужих гроші і вживали всі інших способів, щоби нам шкідити. Та наша робота все таки поступала вперед.

Першим єпископом нашої церкви був митрополит Германос. — Наша церква перейшла під його управу 1919 р.

Року 1920 на третім Соборі рішено старатися о порозуміння з київською митрополією.

В осені 1921 р. ми старалися порозумітися з Європою. Тоді то проф.

Огієнко дав нам надію, що зможемо дістати з Європи і священників і єпископа, але до цього не прийшло через брак коштів з нашої сторони і через те, що ближше ми одні другий не знали і се послідне для нашої справи було немаловажне. Була ще одна пропозиція — щоби Огієнко прийав, побачив тутешні відносини і тоді поміг нам дістати відповідного єпископа, але і до приїзду Огієнка не прийшло.

Року 1922 в осені рішено вислати делегата до Європи з відповідними порученнями і телеграм приїхав (був ним свящ. Савчук, тодішній адміністратор). З Київом тяжко було порозумітися і здавалося, що можна буде дістати православного єпископа від іншої православної церкви. По якійсь часі делегат вернувся а проф. Огієнко мав знайти кандидата на єпископа. Однакж знов вийшли труднощі і діла до кінця не доведено.

Минувшого (1923) року було рішено заснувати семінар і покликати сюда Огієнка, та знов скінчилося на ніч. Проф. Огієнко був зайнятий іншими справами і не міг тоді прийти.

Кожик нашим братам в Етчменіх Державах вдалося порозумітися з Київом, ми залишили дальші старання і чекали приїзду Впр. Владика.

В маю сего року зіхалися ми були на Соборчик в Йорктоні і по довгій розвазі рішили скликати Собор і запросити також Його Високочпреосвященство Архиепископа Івана, як репрезентанта Української Православної Церкви в Стейтах і гостя в рідній землі.

Нині перед нами три дорозі й одну з них мусимо вибрати. Ось вони:

- 1) Остати дальше при митрополиті Германосі.
- 2) Вибрати кандидата, який мав би стати наших єпископом.
- 3) Пійти слідами Злучених Держав і признавши провід нашої церкви архиепископови Іванови, злучитись з Київом.

І на те зібралися ми тут, щоби спільно поважитись і рішити сю велику справу. Се за велика справа, щоби її рішав один чоловік, або навіть гурток — до її рішення потрібно слова широкшого загалу.

Такий був загальний зміст бесіди свящ. Савчука.

ПРОМОВА ПРЕОСВ. АРХИЕПІСКОПА ІВАНА.

Тепер приходять на чергу промова Високочпреосвященного Архиепископа Івана і зміст її ділиться на дві часті. — 1) Коротка історія відродження Української Православної Церкви і 2) Методологія нашого руху.

Владика звертає увагу присутнім, щоби адумчиво й уважно вислухали його бесіди і починає:

— Ми пережили бурливі часи. Тепер се переподоби пережитого годі розібратися і його пояснити як слід доперва історія. Ми пережили революцію всесвітнього значіння. А такі революції змінюють не тільки уряди, але й психіку (духовий стан) лютей.

Перші кроки нашої церковної організації повстали серед революції, і напруження революційних переживань зросло в нас багато ініціативи й ідеалізму.

Український народ хоче своєї держави, тому хоче і своєї церкви, так могло би здаватися. Тимчасом справа мається дещо инакше. Держава змінюється, а церква має певні вічні цілі. Виповнення заповіту Сина Божого, заволодіння вічної жадоби духа чоловічого, зближення ся до духа божого, отсе головні причини повстання церкви.

Перед революцією церква була перестала бути живим організмом і не сповняла як слід своє залич. Священники були стали звичайними чиновниками і не мали власної думки.

Церква перестала бути тим, чого — по словам Христа — неможливо силою не подолюють. Вона забула два головні заповіді Сина Божого, для неї лишилася лише справа жолудка і вона почала впадати.

Перший заповіт, який церква забула був: Хто хоче у вас бути першим, нехай буде слугою! А коли сей заповіт забуто, тоді вийшов примус, вийшло насильство, чого в церкві Христовій не повинно бути. Там має бути свобідне довіря, свобідна воля, а не примус та насильство.

Відвернувшись від Христа, люде сказали: Божественне слово нехай буде забуте! Єпископам подобалося влада і вони схилилися до насильства. Ім захотілося бути світським панамі. Почалась боротьба за владу.

Єзуїти перекручували закон Сина Божого для земної влади. Росія і Візантія мали царів і церкву заставляли служити політиці царів. А між тим інтереси народу відходили на дальше місце.

Та народ наш се розумів і ми мали людей, що хотіли зло направити. Досить згадати гетьмана Мазепу, що був чоловіком великої освіти і розуму і бажав визволити і наш народ і його церкву з під чужого пановання. Він пішов був війною проти Москви, щоби увільнити народ український від кайдан. Він хотів піднести релігійне життя народу і сам побудував 12 церков, огордив Печерську Лавру загородою.

Однакж жакоба пановання одних нищить добрі заміри других. Так на місце Божої правди прийшла нагайка царя.

Апостол Павло казав: Духа не угашайте! — тимчасом же розвій церкви скоро припинився, наперекір постанові апостола. Собори кінчаються з 9-им століттям і від того часу церква не росте. Світ іде вперед а церква лишилася на місці і перестала бути органічним тілом життя.

Казав ще Христос: Будьте досконали, як досконалим Отць ваш небесний єсть. Не на земних володільцях вказував Син Божий, але на свого Отця небесного і йому уподоблятися.

І тому церква Христова має бути вільною. Не царі мають в ній рішати, але собори, але народ, що є живою церквою Сина Божого. Саме духовенство повинно бути виборним, лад в церкві повинен бут народоправним. В такім лише ладі заповіді Христа можуть мати застосовання до життя.

Як же понався український православний рух? Як ми прийшли до народоправства?

Як я вже сказав, серед революції, серед терпіння родилася наша свята справа. Коли виринула думка відновити занедбану церкву Христову, нас було мало. Був лиш гурток свідомих одиниць.

З початку думали вони піднести церковну справу порозумівшись з московськими єпископами, але вони віднесли до нас ворожо. Звичайне духовенство було також застрашене.

Але сказано в Святім Письмі: Відійметься від вас виноградник і переставте інших! — таке і тут сповнилося.

Коли висше духовенство відмовилося помічати, наш гурток і його робота знайшли підтримку в народі. Бачучи нещирість тих, яких обов'язком було помагати Божій справі, народ рішив оголосити свою церкву незалежною від чужих.

З упалком царату всі організувались, творились партії, класи, гурти. Тоді повстал і наша церква.

Ще в 1917 р. скликано єпархіяльний зїзд і почалися заходи до скликання Українського Собору та Москви на се не годилися. Отже скликано зїзд брацький. А зїзлів тоді всюди було багато. З тих приміром український військовий зїзд рішив також боюватися за незалежну українську церкву.

(Дальше буде).

Пляма на Лиці Українського Народу або Унія.

(Дана, Саск.)

Від коли Герлицький і Потій підпидали унію з Римом 23 грудня 1595 року, від тоді між Українцями повстав роздор як на церковному, так на політичному полі. Сей самий роздор між православною а католицькою церквою провадиться ще й сьогодні.

Що найбільше вражає людей в унії, се те, що унія не чистий релігійний витвір а більш витвір політичний. Як нема на світі нічого створеного без якоїсь цілі, так і унія не була зроблена без жадних цілей, хоч католицький орган „К. У.“ каже, що унія не має жадних злих цілей супроти укр. народу. Якби хто не говорив, то факт фактом є, що унія є наш найбільший і найстрашніший ворог в дустрі українського народу.

За старанням польських єпископів га польського правительства Польща зоділа накинута на нас кайдани католицької церкви, щоби в той спосіб нас спольщити а тоді користати з нас як в сучасному так і в майбутньому. По-що ж польське правительство так прискорювало унію, коли се не було на його користь? Коли унія зістала підписана, церковні громади, а то миряне, нище і вище духовенство потратили свої питомі права рядити своєю церквою а на томість дістали зверхну владу від папи римського. Під такою то владою папа лише розказує а люде мусять робити те, що він каже, бо в противному разі екскомунікує їх.

Українці греко-католицького обряду немають права рядити своєю церквою і дієцезією, тому, що над ними панує абсолютизм папи. Як папа скаже так має бути, бо каже последиця: „Скажи, враже, як пан каже.“ Чи є рабами і мусите приймати все те, що він каже, хоч часом знаєте аж надто добре, що воно є вороже вам, як Українцям. Се те саме, як би хтось вигнав з вашої хати і став там господарювати на свій лад. Коли ви не хочете насилувати своєї совісти а хочете бути дійсно ширими Українцями в повнім значінні того слова, ви мусите відорватися від римського воза. Людина не може бути греко-католиком і заразом ширим Українцем, бо тоді стоїть по стороні і попирає приятеля свого відвічного ворога, Польщу. Кожний Українець як один повинен сказати: „Прощ з Римом“ і до сього стремити.

Я не маю на меті описувати тут унію, а лише натякнути дещо в наїї, що укр. народ візьметься до роботи і перестудіює її докладно так, що опісля кожний зможе поставити собі питання: „Яка є ціль унії і чи вона приносить добро нам, як Українцям?“ Я ширю вірю, що колиб всі Українці рішучо застановились над сею справою, то в короткому часі ані оден не лишився би при католицизмі. З ріжних причин кожний з нас не може сього робити. Найлучший спосіб, в який се можнаби успішно робити, є, щоби хтось оден в кожній околиці займався сею справою і виготовив ряд відчитів на сю тему.

Околиця Мічем можливо є першою околицею, котра дала почин так важній роботі. Люде в сій околиці цікавляться нинішньою церковною боротьбою і як такі бажали знати дещо обширніше про наш боляк — унію. Щоби осягнути своє бажання а то й потребу, вони мали спомогти почути відчит на сю так важну тему від досвідченого каменяра в особі п. М. Гринюка. Сей каменяр яскраво представив людем значіння, вагу і ціль унії супроти укр. народу, черпаючи свій матеріал з чисто історичних жерел. Щоби уникнути непотрібних конфліктів між собою а католиками, які там були, він час від часу покликався на історію, цитуючи дійсні історичні факти, так що хоч було споре число католиків, то вони всі сиділи тихо, бо не було куди рипатися. Українець є лише тому католиком, що він не знає нічого про унію, а наколи він довідаєся

докладно про унію, так він сейчас перестав ним бути а пристає до того, котре є дійсно наше питоме українське, рідне. — Православна Церква.

Українці греко-католики! Пробудіться із довголітнього мрачного сну, протріть свої заспані очі і подивіться, кому ви служите, чи собі чи ворогові. Тому я кличу до вас, як ширій Українець: Відорвіться від спокуси ворога Риму а зєднайтеся в одну сильну громаду при чисто народній українській православної церкві, котра вірно служить своєму народови, — бо лише народна церква зможе згуртувати і визволити нас з неволі і тоді рідною стежкою зможе вести свій народ і зможе промовляти до самого серця, навчаючи як учених так і невчених, як старих так і діточок.

С. В. Друль.

Хто Деморалізує Нарід.

(Сенді Лейк, Ман.)

„Сенді Лейк — осередок большевизму.“ Так було сказано на царославнім кацалським соборі, який відбувся 17 липня 6. р. в Вінніпегу. Та если се правда, що між Українцями в Сенді Лейк шириться большевизм, то треба додати, що тут є ще инша зараза крім большевизму, а се кацалство та як одно, так і друге походить з одного і того самого жерела. Тому, що свого часу були, записати в „Українським Голосі“ щодо відношення царославних батюшек до українства, буде цікаво почути, якто один царославний батюшка о. Білич пробував „надути“ нас Українців тут на Сенді Лейк. А почав він з того, що виголошував дуже „патрістичні“ проповіді в російсько-царославній церкві, та заявив хоч правда, через зуби, що він не Росіянин та що більше по російськи правити не буде, бо не вміє, а одного дня то проголосив себе таки Українцем. На нас, Українців зробило се велике вражіння, бо уважали що віднайшли „загублену вісцю“, але було і пару „Савлів“, які не хотіли повірити в так скорий переверот. Пішли отже два Савли до о. Білича, щоби переконалися о його відношенню до української справи та української православної церкви. Делегатів о. Білич прийняв дуже ввічливо, певно радіючи в душі, що вже піймав „рибу“. Коли делегати сіли та розглянулися по хаті, то оден з них зачав говорити, за чим вони прийшли, але о. Білич не дав йому прийти до слова й сказав: „Не говоріть, я знаю, чого ви прийшли, я той сам що і Ви. Моя місія розлітаться і говорити про ню значилоб те саме, що вилами по воді писати“. По таких словах, заясніли сечця двох делегатів і із Савлів робляться Павли. Зачалась далше розговірка на різкі теми, а найбільше таки на тему церковну. Між иншим о. Білич заявив, що він був рукополаганий Шептицьким на гр. кат. священника, та що покинув туо церкву, бо вона це гірша від теперішної російської. Та нам маловажним було, чим він колись був. Нас інтересувало, чим він тепер є та до чого стремить.

Щодо книжок, то в о. Білича були деякі книжки церковні як також ноти „Інтернаціоналу“. Але не можна було добачити на столі ані української часописи ані книжки. Я звер-

нув увагу на ноти „Інтернаціоналу“, а що в хаті була і скрипка і гітара то я попросив о. Білича, щоби заправ, що і о. Білич зробив. Уже пізно вночі нас двох вийшли з хати о. Білича. По дорозі ми повторювали слова о. Білича, якто він гарно описав російську місію, та вже наперед тишились, якто о. Білич стане в ряди української православної церкви. Але одно важне питання нам на сунулось, а імено: чи Українська Православна Місія схоче прийняти о. Білича в ряди своїх священиків? Зіставалось одно: повідомити українську місію про стремління о. Білича і ми постановили зробити се як найскорше. Коли отже був о. Савчук в околиці Мензі, то оден з прихильників Укр. Прав. Церкви поїхав на Богослуження й там обвістив о. Савчуку „віднайдену вісцю“. Але як ми здивувались, коли довідались, що укр. прав. місія знає сю „овечку“ богато ліше, як ми, бо сказали нам: „Уважайте, бо се чоловік дуже хитрий, несталого характеру. За місяць він може грати на иншу дудку“. Коли ся „овечка“ довідалась, що ми ходили до укр. прав. місії розвідати про неї а знаючи себе ліше чим ми її знали, вона мабуть доміркувалася, що через її минувшину навіть мови не може бути про прийняття до укр. прав. місії, тож зачала на проповідях кричати, що ніякої другої православної церкви на світі нема, лише одна соборна „руска православна-кафоліческа церква.“ Також були часи, що і гр. кат. церков похвалявав (на котру попередно дуже неприличними словами накидався, називаючи її священиків римськими агентами, кро воїями, тиранами, запродацями і т. д.). о. Білич зачав був робити будьто народну роботу, навіть записався в члену У. Н. Дому і був вибраний головою товариства, але не довго, бо може й місяця не було, як зачав кричати, „що товариш значить те саме, що товарина“ й закидав, що нібито У. Н. Дім большевицький; бо явля бачите, щоби його не звати большевиком за те, що в него в хаті співаник з нотами „Інтернаціоналу“: як злодій віткає та кричить „давайте злодія“. Було сказано на кацалським соборі, що між Українцями на Сенді Лейк шириться большевизм, але не сказано було поміж якими Українцями. Большевизм шириться поміж звинороділими або русофілами, котрих тут при У. Н. Домі дуже мало, або і зовсім нема. Отже нехай читачі осушать, хто є такий чоловік, що вперед назве себе Українцем, потім се відкинує і співає пісні Інтернаціоналу, а описує іде на собор і там робить доноси сам на себе.

„Тебе запнали, мій друже єдиний Мій брате любий! Не за Україну А за її ката довелось пролить Кров добру, не чорну. Довелось

[запіть з московської чаши московську о. [отруту!! („Кавказ“ Т. III) Ю. Чайковський.

Що Нам Пишуть.

(Вілтон, Н. Дак.)

Впр. Отче Редактор! Ч. 3 Православного Вісника, Орган Української Автокефальної Православної Церкви в Канаді, я одержав, за котре ширю подяку складаю. По перечитанню сего хвального часопису від початку до кінця, прослідив я, що ся навароджена ди-

тина, котра лише пустилась на Божий світ, дуже красно промовляє до наших братів та сестер, говорить нам істину правду про життя наших дідів-прадідів, про нашу рідну прадіду Укр. Авт. Прав. Церкву, про істновання наших братів переселенців в Канаді та історію їх церкви, котру пише Впр. Отець С. В. Савчук, та много инших дуже наукових та пожиточних статей.

Тому прошу мені надіслати і друге число Прав. Вісника, щоби міг прочитати початок повісти „Де любов там і Бог“ — і „Як повстала Укр. Прав. Церква в Канаді“. Вірю, що дещо більше в них цікавого знаходиться.

З Прав. Вісника пливе эдорова пожива, не лиш для нас православних, але для загалу всіх наших братів Українців без різниці віроісповідання, і тому він повинен чимскорше розширяться по всіх усюдах. Слово правди повинно йти від хати до хати, з рук до рук, щоби раз ми зрозуміли, хто ми, чії сини та ким за що закуті? — Бож ми ніколи не станемо вільним народом, як не возьмем ся самі за діло добувати волю для нашої неньки, бідної, обдертої та відураної власними діточками, виродками України!

Я желаю з глубини душі моеї як найкращого успіху тій молодій дитинці, щоби кождий Українець мав її в своїй хаті, щоби вона розрослась в могучу силу, з котрої має прийти користь до повного воскресення нашої Неньки України! — А ти, Всевисшний Господи, благослови труди сих борців за волю нашого народу, сих робітників у виноградниці Твоїй, котрі не мало праці та зневаги поносять за правду слів Твоїх, таки від самих своїх братів, котрі ходять ще до йни в чужому ярмі та не знають Тебе та Твоїх заповідей, лиш вірять блудним „допмам“, котрі Ти не настановляв, а гордий Рим, котру то гордість Ти ненавидиш!.. Ти бридишся нею! Ти найкращий дав примір локори, коли умивав ноги своїм ученикам.. Але молю Тебе, дай їм розум, щоби пізнали правду Твою, та вернули на лоно своєї рідної прадідної віри. — Віри не у божків земських, котрі робляться такими, та уважають себе зверхниками над народом, а у Тебе істинного Бога! — Прости їм провини, бо як Ти сам сказав, вони темні, не знають, що роблять. — Тут залучаю пренумерату одного доллара на 12 чисел і маленьку лепту на фонд „Православного Вісника“ одного доллара. Дай Боже, щоби Ваша праця видала як найкращі овочі для нашого народа.

Останю все шире-жичливий Вам Ваш брат во Христовій виноградиці,

В. Йосиф Желехівський,

Сідар Дейл, Онт. Впр. Ред. Прав. Вісника!

Маю честь подякувати Вам за надісланий „Православний Вісник“, котрий показує нам правду, яка єдина може освободити нас. Наш український загал повинен підтримати наш рідний світільник правди, який повинен знаходитися в кожній укр. хаті і в кождім укр. товаристві. Коли будемо „Прав. Вісник“ читати, то пізнаємо, хто наш ворог а хто приятель, пізнаємо, що українська прав. церква се наша рідна церква, котру наші прети обочаяли перед ворогами, котрі хотіли перетягнути нас до чужого нам Риму... Почувіться браття Українці, яких „Князі“ церковних має греко-католицька церква; таких які хотять перевести нас греко кат. на римо-католиків, бо так Рим каже. Ми вже раз повинні пізнати, що для нас чуже і покинути тих лицемірів, які накладаються на дороги нам інституції та засуджують наш дорогий часопис „Укр. Голос“ на смерть... Горнімся усі до нашої правдивої укр. православної церкви, бо в ній ми маємо вірних і ширіх священиків, які навчили нас правди Божої і любови до свого рідного.

Православний Календар Рік 1924.

(Після нового стилю) ГРУДЕНЬ

- 1 П. Муч. Плятона
- 2 В. Авдія
- 3 С. Григорі, Анаст.
- 4 Ч. Введення в хр. Пр. Бог.
- 5 П. Филимона
- 6 С. Амфілокія
- 7 Н. 25. по С. Катерини
- 8 П. Климента, Петра
- 9 В. Вмч. Якова
- 10 С. Якова перс.
- 11 Ч. Првм. Стефана
- 12 П. Парамона
- 13 С. Ап. Андрея
- 14 Н. 26. по С. Наума, Філар.
- 15 П. Авакума, Івана
- 16 В. Софонія
- 17 С. Вмч. Варвари
- 18 Ч. Сави богонос.
- 19 П. Николая Чудотв.
- 20 С. Свм. Амвросія
- 21 Н. 27 п. С. Патапія
- 22 П. Зачат. св. Анні
- 23 В. Мизи, Ермогена
- 24 С. Даниїла стовп.
- 25 Ч. Спирідіона еп.
- 26 П. Евстратія, Евгенія
- 27 С. Тирса
- 28 Н. Првотців. Єлєвтерія
- 29 П. Аггея, Теофанія
- 30 В. Прор. Даниїла
- 31 С. Мч. Севастіяна

ПЛАН ОРГАНІЗАЦІ ЕВАНГЕЛЬСЬКОЇ ТА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ПОЛЬЩІ.

Польський уряд виробив план організації євангельської і православної церкви в межах польської республіки. Дотично євангельської церкви, сей план полягає на централізації дотеперішніх ділянок. Шож до православної церкви, істнує проект утворення теологічного факультету при варшавському університеті, та має повстати спеціальний відділ при міністерстві, як інстанція для справ православної церкви.

РОЗМОВА.

(Правдиве).

Уніят: Українська Православна Церква недобра. Православний Українець: А то чому?

Уніят: Бо так! Навіть ваш священник хвалить греко-католицьку церкву.

Прав. Українець: Чи справді хвалить? А то як?

Уніят: А во, як би греко-католицька церква була не добра, то ваш священник накидавбися на нашого священника так, як наш надикаєся що неділі на вашого, а то ваш ще ані словом не накинучеся на нашого, хоч є за що накидатися. Чому се так?

Прав. Українець: Тому; що наш священник поступає після науки Христа, який молився за своїх гонителів словами: „Отче прости їм, бо вони не знають, що роблять“.

Уніят почувався в голову і не сказав більше ні слова.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВ. ВІСНИКА“.

зложили на руки п. І. Касюрака в Брендоні, слідуєчі:

Струтинський	1.00
Н. Н.	.50
Разом	\$1.50

Щире Спасибі „Адм. П. В.“

ЦЕРКОВНІ РІЧІ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСНИКА“ можна замовляти всі церковні річі, як фелони, часі, кадила, свічники, хрести та церковні книжки. Пишіть на адресу:

THE ORTHODOX HERALD,

379 PARR STR.,

WINNIPEG, MAN.